

کوراوغلونون توقات سفری

* محمد اشراقی

۲۸

گنچن ساین ادامه سی...

عاشق سؤزو: کوراوغلو:

بیر قاریا قوناق اولدوم نه بامان چمخه سی وار دولتیخی خبر آلدیم بیر اینک بیر داناسی وار

قاری گلیر بیزه باووق ال باغین دوتوب سوپوق چشته لیه بیر چوت توپوق آخشاما قایقانای وار

قاری دیننده توزلایر گلین دیننده نازلایر دیک باخاندا کیزلیر دپلینده توپخاناسی وار

کوراوغلونون هذیان ایشی غوغادان آچیلیمر باشی دوشوب اوتوز ایکی دیشی بیر توکک نشانه سی وار

ینی دنییم:

ساز چینینده توپا گتندی کوراوغلو توپو گوردو پاشا گیل ده قورولو انو دولویو آغزینا دک قوناق لا گورورودو خان لار بیگ لر اوتاق دا اکینچی لر، آلوتوچی لر بیر باندا ارباب لار لا وارلی لار سا بیر باندا ائشیدیلر عاشیق گلیب چایب دیر انوه گلیب اوخوماغی قالب دیر چاغیردیلا کوراوغلونو اوتاغا خوش گلیسین سؤیله دپلر قوناغا کوراوغلونو باخیب گورن هوپوخو انله بیلکی اصلان گوروب دوروخو عاشیق دنمه داغ کیمی بیر اگیلیر کنیم گتیب کویوش اوچون گلیلیر بوینو یوعون انلی کورک اوچا بوی بوغو بورما قاشی قارا قوجا سوی اور گوزوندن قوروخو یاغیر باخاندا ایشیلدا بیر گوزلرینی اچاندا بیری دندی هارالیسان آی عاشیق؟ اتلین یوردون قوناق لارا سای عاشیق؟ دندی بیلین جنلی پئل دن گلیرم ایش دن سورا چنلی نبله گندیرم پاشا دندی کوراوغلونو تائیرسان؟ کوراوغلونون باخشی پیسین ساییرسان؟ تائیرام من کوراوغلونو باخیندان چوخ بیلیرم ایش گوروندن آدیندان پاشا دندی بوگون توی دور بو یرده سحره جن چال چاغیردیر بو انوده دونا خاتون حمزه ایله انوله نیر ایکی سی نین دیریلیگی بیرله نیر اوخو گوره ک کوراوغلودان ائشیدک سوزون ایله کوراوغلو یا یتیشک کوراوغلوسا آلیب سازین سؤیله دی سؤیله دیگی کوراوغلونون گور ندی:

عاشق سؤزو:

کوراوغلو:

جانیم قیر آت، گوزوم قیر آت یارب، قیر آت دورور مولای؟ محمود پاشا مهترلری اونون سوپون وئریر مولای؟

قیر آتا خلعت بیچنده اوستونده باده ایچنده ششیر یالمان دان کچچنده سرخوش سرخوش یرتیر مولای؟

قوج کوراوغلی، هانی، هانی؟ دوستون لا دشمنین تانی قیر آتین لا ائیواز خانی بیرده گوزوم گوزر مولای؟

ینی دنییم:

پاشا دندی کوراوغلونون قیر آتین کتیریمش دای گوره نمز او آتین قیر آت ایدنی منیمکی دیر بیلیرسن؟! آلا بیلر انون من دن دئیررسن؟ من اینگدم یا کوراوغلو دی گوزوم مینه جگم قیری داها من اوزوم کوراوغلوسا دندی ائشیت قوی دنییم کوراوغلونون باخشی سیندان بوی دنییم آتجاق اؤنجه قوی سوروشم اوزوندن اگیلک کیم دیر محمودپاشا گوزوندن؟! آردی وار

آغ قوش

گنچن ساین ادامه سی... بیر ساعتان سونرا کولک کسیلدی، آغ قوش دا قالخدی گویه. انله بیر آز گنتیمشدیلر بیر ده گوردولر بیر کوزل آت، بئینده بیر قیزیل یهر اوتلایر. آت انله دی کی، انله دی کی، انله بیل بئلی نین اوستو بیر یومورتادی. قیز دندی:

- شیرزاد، بو آتی توتا بیلسیدیک من مینردیم، هم سن راحت اولاردین، هم ده من. انله بو سوزدیدی آت کیشه ییب باشلادی بونلارا باخینلاشماغا. آت لاپ باخینلاشاند شیرزاد الین اوزاتدی کی، اونو توتا، آغ قوش ایلدیریم کیمی شیغیب شیرزادین الین اوستوندن ووردو، آتی دا ووروب قاچیرتدی. شیرزاد آغ قوشون بو حرکتلریندن چوخ پرت اولدوسا دا آتجاق باغیرساغین دیشینه توتوب بیر سوز دئمه دی. بو مینواللا گلدیلر. بلی، بیرینجی دیولرین قالاچاسی گوروندو، آغ قوش دندی:

- دایان، شیرزاد، من گورورم کی، سن بو قیزی ایسته ییرسن، بو قیز دا سنی، بونو آپاریب دیولره وئریمک کیشیلکدن دئیل. نه انله دی، نه انله مده دی، دوشدو همین قیزین صورتینه، دندی: - قیز قوی بوردا گوزله سین، آپار منی دیولره تهویل وئر. شیرزاد قیزی چؤله قویو، آغ قوشو قیز عوضینه آپاریب دیولره تهویل وئرپ، بیر سبت اوزوم آلدی. قایتیدی قیزی دا گورتوب یولا دوزلادی. گلیب چاندیلار اوزوم ایسته یین دیولرین ویلاتینه. انله قالاچایا چاتمیشدیلا کی، آغ قوش اوزون یتیردی.

- دایان، شیرزاد، منی آپار اوزوم عوضینه تهویل وئر! شیرزاد قالدی مات معطل کی، بو نجه ایشدی. غرض، آپاریب بو دفعه ده اونو اوزوم عوضینه تهویل وئرپ بیر جوت گویرچین آلدی. گندیب بو مینوال ایله چاندیلار هامان چیراق اولان شخصین یانینا. غرض، بوردا دا گویرچین آدینا آغ قوشو تهویل وئرپ چیراغی آلیب دوزلادی یولا، اوز عمیسی نین ویلاتینه گتیمه به. گندیب شهره چاتاندا، گوردو بیر قوجا کیشی دایانیب. کیشی بونلاری گورجک دندی: - هارداسیز؟ دی گلین چرخین دا!

شیرزاد باخدی کی، بو آغ قوشو. بلی، عمیسی احوالاتی بیلدی، بونلاری پیشواز انله دیلر. عمیسی ششیره باخیب شیرزادین آلتیندان اؤپوب دندی: - بالا، سن گتیردین.

قیرخ گون، قیرخ گنجه توی انله ییب قیزی آلدیلار شیرزادا. گنجه بی گرده بیر گون گنجه شیرزاد گلی نین یانینا گنجه، آغ قوش دا اونولار برابر گتیردی. شیرزاد نه قدر انله دیسه، آغ قوش دندی: - اولماز کی، اولماز. من ده بو گنجه بوردا یاتاچام. شیرزاد چوخ دندی، آغ قوش آز ائشیتدی. اوزونه سالیب گنجه نی اولاردا بیر اوتاقدا یاتدی. سحر تئزدن شیرزاد عمیسی نین یانینا گندیب آغ قوشون گنجه کی ایشینی اونا دندی، اوزو ده خواهیش انله دی کی، آغ قوشو مملکتدن چیخارسین.

عمیسی بیلردی کی، آغ قوش اونا چوخ کومک انله ییب. نه قدر دلیل - دلایل انله دی، اولمادی کی، اولمادی. آخیردا آغ قوشو چاغیر تدریب احوالاتی اونا بیلدیردی.

آغ قوش دندی: - اوندان سوروشون گورک، من اونا نه یسلیک انله میشم؟ شیرزاد قاشقباقلی دندی: - منی جووغوندا، قیسمتده قویمادی آتدان دوشوب، اوزومو قورویام، قیزیل یهرلی آتی قویمادی توتام، بو گنجه ده کی، نبله. آغ قوش بیر آه چکب دندی:

- جووغوندا اوندان اوترو قویمادیم سن دوشه سن کی، او جووغون قیزین آتاسیددی. سن کی، نه قدر او آتین اوستوندین، او سنه بانا بیلیمردی. ایسته ییردی سنی آتدان یره سالیب اؤلدورسون. نبله دی، یا نبله دئیل، قیز؟ - دئییب اوزون توتدو قیزا.

قیز دندی: - بلی، نبله دی. او قیزیل یهرلی آتی قویمادیم توتاسان، اونا گوره کی، او، قیزین یره. نبله دی، یا نبله دئیل، قیز؟ قیز دندی: - بلی، نبله دی.

- بو گنجه سنین یانیندا اونا گوره یاندیم کی، قیزین قارداشی قارا ایلان اولوب گلمیشدی سنی هلاک انله سین. گنجه سن یوخودا ایکن من اونو اؤلدوروشم، بو دا جمعدی. نبله دی، یا نبله دئیل، قیز؟ بونو دئییب بیر یتکه ایلان جمعدی آتدی اورتالغا.

قیز دندی: - بلی، دوزدو. سونرا آغ قوش بیر آه چکب دندی: - منیم آلتیمدا یازلمیشدی کی، من گرگ کی بیر آداما کومک انله یم.

تورپاق اوجالدا جاقدر تورپاغا دوشسه هر دن،

* صائب تبریزی

تورپاق اوجالدا جاقدر تورپاغا دوشسه هر دن، دیکباشلیغین اوجوندان سن تورپاغا دوشرسن. قوجالقددا گوز باشی پشمانلیقدان نیشاندیر، دولسون صوبحون سوپوندان قوی آخشامکی پییلن.

حسرتلر همشه ایشیقی اولسا قلین، آینا چوخ اولسا اوده یوز گورستر بیر بدن. ایلر پیسی - یاخشینی چکر محکک داشینا، ساچلار دا زامان - زامان دیشلر تؤ کدو شانهدن. هر کسده وارسا ایمکان بو کانداردان کچمه یه، هونرله قویسون قدم، چکیمه سین هنج ندن.

من او قانادی سونمیش بولبولم، گوز باشیمدان، تور توخودوم، تور لایب باشدان - باشا بیر چمن. نهه سی قلبدن چکن بیر جازیه وار میدیر؟ چؤر - چؤپ نه دیر کی، اوتو اوز یوواما بوغام من.

بیزی بیر - بیریمیزه، آماندی، وورما، دوروان! توکلر قاریشان زامان ادراق سیناچا همن. قوزخورام عاجزلییه یوزلار بو حالیمی، دوزومومه من قیصاص آلدردیم زمانهدن. قولقا آسما زاهدین سوزلرینه هنج زامان، درینین ساحلینده اولور چؤر - چؤپ ده بضا.

صایب، صبرلی اول کی، بیزیم بو زمانه ده وئرته یه سن، آماندیر، ایختیاری الیندن. * * * * *

* آریلار دوستوندان البت اولماسا کیم مهربان،

آریلار دوستوندان البت اولماسا کیم مهربان، بیل، ساری یاریقلاری باغدان قووار بادی - خزان. قطره دن ایرماق اولار، ایرماق دا چایدا بیرلشر، تنهالقدان هنج نه حاصل ائتمه میش آری اولان. موخته لیف خیسلتیلر یوز ایل تائیش اولسا، ینته، خاصیت تومورسا اولار آریلار بیر گون، اینان.

دینمه سن، فیکرینده سوزلر جمع اولوب سسیز قالار، چون دانیشدین، هر هریف بیر سس اندر دیلده بیان، کلزه ده باخسان گولبا رنگی یردیر، اتری یر، رنگبرنگ گولدن اوتو چکمشیدی گول اتری توتان.

سن اوزاقدان عقلمی، هوشمو باشدان آلمیسان، آریلار منزبل باشیندا کارویاندان - کارویان. کیم بصیرت اهلیدیر عقلی حقیقت زین اندر، عشق اوتونچون رؤیادیر، رؤیا قالیلیر هر زامان.

اوزده دوست وار باشینا هنی آند ایچر اوز دوستونون - آرخادا قانین ایچر، باخ، بؤیله دوستدان ال - امان. قوشو اولمازسا اگر دوستلار دؤغورودان باخشیدیر، اوتدا چوخ مؤ حکم اولار دوستلوق، انله بیر ایمتاهان. سوزله معنای آیرماق هنج زامان مومکون دئیل، اؤیله کیم، صایب، ماهالدر آریلا جانانلا جان. * * * * *

کولره رنگ وئرپ چونکی وفادار لیغیمیز کولره رنگ وئرپ چونکی وفادار لیغیمیز. سروی حسران انله ییب نونجا هاوادار لیغیمیز. او مسیحا نفسین کولگه ده قویسا یرتی وار، بو خومار گوزله ساغالمیش داها بیمار لیغیمیز. قهمنین آغزی بوغاز ییما، دوروب گوزله یریم، بلکه، صایب، اوللا اول یارا فدا وار لیغیمیز.

بیر اوشافتک اوزونو تورپاغا هنج سورتیمک اولار؟ بالچیق ایله گونشین چؤره سینی اؤرتیمک اولار؟ قارا تورپاقسا بدن، بس نیه ال چکمر سن؟

بیر بئیشیک تیمسالی هنج ال - آباغی اؤیمک اولار؟ ایلهامی ناقص اولانلار تره شعری نه بیلیر، بو حیات چشمه سینی شور یره هنج سپیمک اولار؟ عؤمر یاز یئلری تک اینجی تۆ کور اؤتدو کچه، گول کیمی کول - کوش آراسیندا مگر تیمک اولار؟

بیر عؤمر لعلی - لیلین ایسته دی اؤیسون صایب، بو قدر قلبی سینیق عاشقی اینجیتیمک اولار؟

باکفایت، طبیب محل و شاعر بود. این دو نقش مهمی در پرورش استعدادهای هنری و خلاقیت جبار داشتند. تحصیلات جبار به شیوه سنتی و مکتبخانه ای بود. او در پانزده سالگی مجبور به ترک تحصیل شد و به حرفه های پدرش روی آورد. در ۱۲۸۴ ش، به دلیل درگیرهای مذهبی، به زندان افتاد. در آنجا، هفته نامه ملائیه و سپس ملائیه را می نوشت و به کمک همیندش برای فروش به خارج از زندان می فرستاد. زندان در افکار و معتقدات او تغییرات بنیادی پدید آورد و از آن پس، با عشق به آرمان صلح و انسان دوستی، فعالانه وارد زندگی فرهنگی و اجتماعی شد. با آغاز جنگ بین الملل اول و کشمکشهای خونین میان مسلمانان و ارمنه، ناگزیر به ترک مهاجرت کرد. در آنجا، ابتدا تحویلدار و سپس فرماندار شهر ایگدیر شد؛ ولی چندی بعد ناگزیر به قفقاز بازگشت. وی، در ۱۲۹۷ ش، در شهر نوراشین، از توابع ایالت ایروان، مدرسه ای تأسیس کرد که به علت آشنفگی اوضاع دیر ناپدید. در ۱۲۹۸ ش، بر اثر شدت گرفتن خونریزیها در قفقاز، با خانواده خود به ایران آمد. باغچه بان خدمات فرهنگی خود را، به عنوان معلم کلاس اول، در مدرسه احمدیه مرند آغاز کرد و دیری نگذشت که نحوه کار وی و پیشرفت شاگردانش جلب توجه نمود. ادامه دارد

مشاهیر و شخصیت های چشمگیر آذربایجان

زندگینامه جبار باغچه بان

جبار عسکر زاده معرف به باغچه بان مبدع روش آموزش ناشنویان در ایران و بنیان گذار نخستین کودکستان و نخستین مدرسه ناشنویان ایران در تبریز است. او همچنین اولین مؤلف و ناشر کتاب کودک در ایران و و پایه گذار آموزش و پرورش پیش از دبستان و از پیشگامان فرهنگ و ادبیات کودکان است. باغچه بان تعلیم و تربیت زنان و کودکان را مهم می شمرد و، به رغم مخاطرات موجود، پنهانی به تدریس سرخانه دختران می پرداخت. از اولین آثار او برای کودکان داستانهای منظوم قیزیللی یا پُراق (برگ زراندود) و بایرامچلیق (مژده رسائی عید) است. این آثار، با نام جبار عسکرزاده، متخلص به عاجز، در ۱۲۹۰ ش در ایروان چاپ شد. وی، در همین دوران، با نوشتن مقالات و سرودن اشعار، همکاری خود را با روزنامه فکاهی ملا نصرالدین آغاز کرد و در ۱۲۹۱ ش به نشر هفته نامه فکاهی لک لک در ایروان پرداخت او در ۱۲۶۴ ش در ایروان، از ایالات قفقاز، به دنیا آمد. پدر و جد وی از اهالی تبریز بودند. پدرش قناده، معمار و مجسمه ساز بود. مادر بزرگش، بنفشه، زنی

حیدر بابای سلام

گنچن ساین ادامه سی...

بیر اوچنیدیم بو چیرینان یلئین باغلاشیدیم داغدان آشان سئلین آغلاشیدیم اوزاق دوشن اتلین بیر گورئیدیم آریلیغی کیم سالدی اؤلکه میزده کیم قیریلدی، کیم قالدی

من سنون تک داغا سالدیم نفسی سنده قفتر، گوزلره سال بوسسی باغوشوندا دار اولماسین نفسی بوردا بیر شتر داردا قالب، باغیریر مروت سیز انسانلاری چاغیریر

حیدر بابا، غیرت قانون قاینار کن قره قوشلار سنن قویوب، قالدخار کن او سیلدیریم داشلارنران اوتنار کن قوزان، منیم همتیمی اوردا گور اوردان آریل، قامتیمی داردا گور

حیدر بابا. گنجه دورنا گنچنده کوراوغلونون گوزی قارا سنچنده قیر آتینی منیب، کسب، بیچنده منده بوردان تتر مطلبه چاتمارام ایوز گلیب، چاتموینجان یاتمارام

حیدر بابا، مرد اوغوللار دؤغکینان نامدرلرین بورونلارین اوغکینان گدیکلره قوردلاری توت، بوغکینان قوی قوزولار آیین شاشین اوتلا سین قویونلارون قویوقلارین قاتلا سین

حیدر بابا، سنون گویولون شاد اولسون دوتیا وارکن، آغزون دولی داد اولسون سنن گنچن تائیش اولسون، یاد اولسون دینه منیم شاعر اوغلم شهریار بیر عمر دؤر غم اوستوته غم قالار

آتا بابا سوزلری

بیلیگی باشارمادین، جانین چیخسین نبله گز.

نیاز اییک هر رنگه بویانار.

بیغدان کسیر، ساققلا قویور.

بیلدیر گندن بیلدیرچین، هانی سنین بیر قچین؟

بیلدیر اؤلوب بوز ائتششک، بو ایل گلین آغلا یاق.

بیلدیر یندیم بیر اینجیر، ایندی ده قازیم اینجیر.

بیلدیرچین جامالابادان هارا گندر؛ دنی یانیندا، سوپو یانیندا.

بیلدیرچی نین بیلگی داری سووولاناجاندیر.

بیلدگیگندن دانیش، بیلمه دیگین سنی گودازا وئر.

بیلن آز دئر، بیلمه یین یوز.

بیلنه بیر، بیلمه مین اوخو.

بیله یین ده باشینا دؤنوم، بیلمه یه نین ده، داد یاریمچیق الیندن.

بیلنه بیلمه یین تای اولماز.

بیلمه دیگین بیلدگیگندن چوخدو.

بیلمه مک آیب دئیل، سوروشماماق آبییدی.

بیلمه سن، بیر بیلندن سور.

بیلسیدیم آتین اولدویونو، قولاغی دولوسو داریا ساتاردیم.

بیلسیدیم، دردیم ایکی اولمازدی.

بیلی کوجلو اولان بیرین بیخار، بیلگی گوجلو اولان میتین.

بیر آج گوله یین اولار، بیر ده بالابواج.

بیر آج قودورغان اولار، بیر توخ.

بیر آغاجدا گول ده یتیر، تیکان دا.

بخت ایله هجه گندن یورولار بولدا قالار.

بخشیش وار - خالوارلا، حساب وار - دینارلا.